

Uj Kelet kiadó-
váltal és nyomda
Győr-Kolozsvár, St. Baron
utca, Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Börzsök. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Sz. N. Sz. — — — 238
Egy szám ára pályaudva-
sra és vidéken is 100
Budapestben — — —

UJ KELET

SZÉKES POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — — 1000
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ár a földi
címe folyóirattal együtt
hav-kénti lejjelét foglalta
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 40
Egy szám ára — — — 2

Dr. Ramast
biztér 2. II. 8.

1926 május 31 Hétfő

Győr-Kolozsvár * IX. évfolyam * 114 szám

5686. Szilvan 18

Vázsonyi Vilmos

Egy rész tervekben bátor, küzdelmekben és tettekben gazdag, színes, mozgalmas élet ért el ma reggel utolsó állomásához egy csöndes badeni szanatórium betegszobájában. A halot, akit ma egy egész ország gyászol, a sümegi zsidó néptanító fia: **Vázsonyi Vilmos**.
Ez a név ma már egy darab történelmet jelent, a liberális demokrácia felé haladó Magyarország legújabb történetének jelentős fejezetét. Az új Magyarország majd valamennyi politikai küzdelmében cselekvő részt vett Vázsonyi és nem egy fontos államjogi alkotás fűződik az ő nevéhez. Tulzás nélkül lehet megállapítani, hogy vele egy valóban rendkívüli egyéniség szállott a sárba, aki alacsony származása és zsidó származása ellenére is egy feudális rendszerű, konzervatív országban, ellenzéki fronton küzdve tudott eljutni a legmagasabb közjogi polgár: a miniszteri báróságig.

Bennünket természetesen legközelebről a zsidó Vázsonyi érdekel. Bár Vázsonyi zsidó világlátását egy tenger választja el a miénkétől, mégis őszinte reverenciával lehet megállapítanunk, hogy Vázsonyi öntudatos és gerinces zsidó ember volt. Hogy nem vált a mi szellemünkben való zsidóvá, ennek szintén a kor és a milió volt az oka. Ha húsz évvel később született volna, vagy ha sorra őt is, — miként Herzl és Noida — egy pár száz kilométerrel nyugatabbra sodorja, talán ő is egy Herzl lett volna a zsidóságnak.

megbecsülést szerzett a zsidóságnak. Ő természetesen a zsidóság jövőjét az asszimilációban, az elnemzetietlenedésben és a környezetbe fenntartás nélkül való felolvadásban látta. Mindennek ellenére sohasem volt harcos tagadója a zsidó népiségnek, hiszen magáról is azt vallotta, hogy nem vallási, hanem történelmi zsidó. Az utóbbi években még a cionizmus iránt is érdeklődni kezdett és a Palesztina-munka lelkes hívének vallotta magát. Ahhoz természetesen már nem volt meg a kellő rugalmassága, hogy revízió alá vegye zsidó világszemléletét, hiszen ez egyet jelentett volna egész eddigi életútjának új irányba való terelésével. Ehhez pedig sem készsége, sem ereje nem volt már.
Vázsonyit őszinte szívvel fogja meggyászolni az egész magyar nyelvű zsidóság, világnézetre és pártállásra való tekintet nélkül. Nagy értéket jelentett ő az egyetemes zsidóságnak is, mert egész lényében és minden cselekedetében önzetelen, jó és küzdő zsidó volt.

Egész életén át bátran és megtorpanás nélkül küzdött a zsidóság jogaiért, a zsidó méltóságért és becsületért s működésével mindig is

Vázsonyi Vilmos halála

(Budapest, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vázsonyi Vilmos dr. ma reggel félnyolckor a badeni Gutenbrunn-szanatóriumban meghalt. Tegnap este barátai társaságában a szanatórium társalgó-termében még jókedvben időzött, tréfálkozott és kevéssel éjtél előtt lefeküdt. Reggel félnyolckor a szomszédos szobában halottak, hogy köhögési rohamot kapott, amely azonban néhány perc múlva elcsendesedett. A szobába lépő szobalány eszméletlen állapotban találta Vázsonyit. Értesítve a szanatórium vezető orvosát, aki azonban már csak a beállott halált konstatálhatta.

Vázsonyi holttestét Budapestre szállíták. Vázsonyi halála egész Magyarországon mély séges részvétet és megdöbbenést keltett. A gyászoló családhoz százával érkeznek a részvét-táviratok. A temetésre nagy előkészületeket tesznek.

Vázsonyinak hosszabb idő óta neuraszténias szívbillentyű bántalmi támadtak, azonkívül gyomorfekélyben is szenvedett és ez ellen gyógykezeltette magát Badenben. A szanatórium értesítésére a család Badenbe utazott, hogy

A magyar nemzetgyűlés mai ülésének végén Huszár Károly alelnök parentálta el Vázsonyit, mert a Ház ülésének elején Apponyi születésnapjáról emlékezett meg Szeitszky Béla elnök és emiatt nem akarták ezt az aktust a gyászszettel megzavarni. Vázsonyi mandátumát a listás választások alapján báró Sztéryny József kapja, mint következő pótlót. Ezzel a demokratapárt elveszti a mandátumot, mert Sztéryny továbbra is pártonkívüli marad. A demokratapárt új vezéréül Rassay Károlyt tekintik.

Vázsonyi életrajza

Vázsonyi Vilmos karrierje a legérdekesebb felfelé lendülő magyarországi életpályák egyike volt. 1868-ban született Sümegen, ahol apja zaidó néptanító volt. Iskoláit Budapestben végezte, a jogi pályára lépett és államtudományi és jogtudományi doktorátus után ügyvédi oklevelet szerzett. Már egyetemi hallgató korában az ifjúságot a demokrata eszmék irányában megszervezte és 1889-ben tűnt fel a véd-erő mozgalomban, amikor is az ifjúság vezéré szónoka volt. Tisza Kálmán sok kezei óráit okozott ez az agilis, hatalmas szónoki kvalitás, sok fölött rendelkező, bátorhangú zaidó diák, aki az akkor kezdődő budapesti népmozgalomban, a munkások mozgalmaiban is tevékeny részt vett. A Kálmán lapszerkesztő és Orley joghallgató között Nagyváradon lezajlott halál-losvgü párbaj alkalmából hatalmas párbajjel-nes mozgalmat indított és az összes budapesti társaskörök megbízásából e tárgyban feltűnést-keltő emlékiratot szerkesztett.

volt, aki élete végéig fegyvertásként állott mellette.

A demokrácia harcosa

1894-ben megalapította a budapesti demokráta kört és ugyanakkor került a budapesti városi képviselőtestületbe is, ahol sikerült neki behoznia a demokráta szellemet. Sokáig tartott azonban, amíg magában a város adminisztrációjában is érvényesültek a demokráta elvek. Mert bár a képviselőtestület maga nagy hányadában zaidó és demokráta volt, az adminisztrációba alig került be zaidó ember. Nagy vívmány volt, amikor néhány zaidó fővárosi tanárt, néhány fogalmazót, tanítót és tanítónőt nevezett ki a városi tanács, amelybe csak jókésön jutott be az egyetlen dr. Déri, akit a közoktatásügyi osztály élére segített Vázsonyi Vilmos és tábora.

1900 elején alapította az „Uj Század” című politikai hetilapot és ugyanakkor országosan szervezte meg a demokráta pártot. Allig volt haladó irányú lap, amelyben Vázsonyi ne pagálta volna a progresszív gondolatot. 1901-ben választották meg Budapestben a Terézvárosban képviselővé. Azóta a forradalmak kivételével állandóan képviselte ezt a kerületet.

az első zaidó miniszter

A miniszteri székbe — első eset volt Magyarországon történetében, hogy zaidó miniszter lehetett — 1917-ben ülhetett. Az Eszterházy-kabinetben igazságügyminiszter lett és ebben a minőségében készítette elő a választójogi javaslatot, amely teljesen demokráta alapokon volt felépítve, de amelyet nem érvényesíthetett Wekerlénék és Tisza Istvánnak a királynál való befolyása következtében.

Rendkívüli sikereit kizárólag egyéni képességeinek köszönhetette, mert küzdelmes életútján sem öszekötötések, sem magas protektorok nem vitték előre. Beretváles eszével, mély tudásával és temperamentumos szónoki élanjával kellett lépésről lépésre megvívnia a maga és a magyar polgári demokrácia nagy harcát. Amikor mint egészen fiatal diák a nyilvános szereplés terére lépett, Magyarországon egy önmagát túlélt és látszatokra épült szabadelvtűség volt divatban, melynek leple alatt régi virulenciában huzódott meg az ősrégi feudalizmus gondolatvilága. A nagy tömegek teljesen ki voltak zárva a közügyek intézéséből és a köz-igazgatásban még mindig a régi uram-bátyám-világ volt divatban. A zaidóság receptiója még elintézésre várt s a fantáziákban Tiszaeszlar szelleme kísértett.

Ebben a langyor, áporodott légkörben kellett felvennie a sümegi zaidó fiúnak a harcot az akkori idők modern politikai ideáljért: a polgári demokráciáért és a teljes vallási jog-egyenlőségért. Karrierje tipikus zaidó karrier: a szellem ereje lendítette előre. Vázsonyi évtizedeken át úgy élt a köztudatban, mint Magyarország legokosabb embere. Nem érdemtelentül kapta ezt a jelzőt. Egyike volt az ország legképzettebb és legügyesebb jogászainak és igazi mély sikereit nem is annyira a politikai, mint a jogi pályán aratta. Ügyvédi irodája a magyar főváros legkeresettebb irodáinak egyike volt és Vázsonyi kriminológiai védőbeszédei mindig eseményei voltak a jogászvilágnak, klasszikus példaképei az alapos, lelkiismeretes megdönthetetlen érvekkel alátámasztott jogi munkának. Mint parlamenti szónok ugyancsak verhetetlen volt. Szellemes, éles és fordulatokban gazdag ellenzéki beszédei még ellenfelei táborában is mély hatást keltek. Gyilkos szatirája és parlamenti közbeszélései néha döntőbbek voltak egy ügy sorsára, mint ellenfeleinek hosszú, unalmas szónoklatai.

Az a demokrácia, amelyért Vázsonyi Vilmos küzdött, ma már sok tekintetben és még a polgári világszemlélet nézőpontjából is, — túlhaladott álláspont. Vázsonyi még a maga korában sem volt forradalmi egyéniség, ettől megóvta őt okossága és higgadt vérmérséklete. De lelkes híve és becsültes harcosa volt az emberi szabadságjogoknak, annak a polgári szabadságnak, amely a francia közigazgatás ideálja. A tömegek és a népi kisebbségek igazságszabadság-vágyait azonban még nem értette meg. Ebben azonban talán nem is annyira ő, mint a kor és a környezet volt a hibás. Nem volt progresszív a szó mai értelmében, sőt a demokráciáról vallott elveiben inkább konzervatív volt.

Vázsonyi volt az, aki többemagával, különösen azonban Mezei Mórral karöltve, megindította a zaidó vallás receptiójára irányult mozgalmat. A „Pesti Hirlap”-ban és az „Egyenlőség” hasábjain megjelent cikkei nemcsak világos és logikai okfejtéssel és történelmi perspektívájukkal tűntek fel, hanem e cikkeik jogi vonatkozásai is olyan alapos felkészültségről tanuskodtak, hogy méltán keltettek feltűnést a külföldi jogtudósok körében is. Vázsonyi egész fiatalon már a külföld előtt is ismert lett, az országban magában pedig egyre nőtt a tábora.

A zaidó receptió

Politikai barátai között egyetlen baráthoz ragaszkodott különösen és ez Vámbéry Rusztem

ky és
s!
árban
sználni.
g. Fer-
mben.
tség nél-
k meg
L
m, szalag és
tezett ócsó
okant 48 óra
ban.
inand 8.
ER
Batju [volt
legdiszesebb
k a t.
mázoló és
és és féreg-
telést vállal.
da
No. 10
dennemű
kivitteli
gyek stb.
nyomdája

2.50 a lei Zürichben! Ez a kalkulációs alapom! E miatt a harisnyák és keztyük árait 20%-al leszállítottam! Sipos, Reg. Ferdinand-ut 8 szám.

Vázsonyi az emigráción

A forradalmakkal szemben éles ellentétbe került és már a Károlyi forradalom idején azal gyanúsították, hogy Bajza utcai villájában legitimista összeesküvést tervez. A népköztársaság közzétételére is adta, hogy veszélyes következményekkel járhat minden további politikai munkálkodása, mire Vázsonyi jónak látta elhagyni az országot. Svájcba menekült és onnan a kommunista uralom idején Bécsbe jött, ahol az ellenforradalmat készítette elő Bethlenékkel. Alig azonban, hogy a tanácsköztársaság összeomlása után betette a lábát Budapestre, a kurzus a kiváló politikust és államférfiút olyan brutálisan üldözték, hogy Budapestről is menekülnie kellett. Bécsbe jött megint azzal a szándékkal, hogy teljesen visszavonul mindaddig, amíg Magyarországon a politikai hullámok le nem csendesednek. Azonban agitálása itt sem hagyta őt nyugton. A magyarországi eseményekhez mindig volt egy-egy bíráló megjegyzése, amelyet nem tudott elhallgatni. A „Neue Freie Presse“-ben megjelent cikkeiben élesen támadta a kurzus és hűségesen beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket egyfelől a szövetséges hatalmak budapesti misszióival, másfelől Horthy Miklós kormányzóval folytatott. Leplezetlenül kritizálta úgy a missziók későbbi magatartását, valamint Horthyt is.

Ismét Magyarországon

Károly királlyal közvetve érintkezett, de mindig ellene volt az erőszakos legitimista restaurációnak. A szerencsétlen királynak mindig megizente, hogy ne halgasson azokra, akik a magyar királyság puccs szerű visszaállítását akarják és a maga igazolására a lapokban gyakran meg is jósolta a veszedelmeket, amik egy ilyen kalandos vállalkozással járhatnak, úgy az elűzött dinasztiára, mint az országra. Külföldi, minden valószínűség szerint antant befolyásra ismét visszatérhetett Magyarországra, ahol teljes erővel ismét részt vett a politikai életben. Bátran és lendületes elszántsággal küzdött a kurzus ellen. Beszédei, valamint a külföldi lapokban elhelyezett cikkei sokban hozzájárultak a kurzus kilengéseinek megfékezéséhez.

Akiba

Irta Giszkalay János

Hatvan (a mostani talmudkiadásokban hatvanhárom) ilyen Maszichta van. Később, Akiba tanítványai a maszichtákat, benső tartalom szerint hat nagyobb tagozatba csoportosították, ezeket szidráknak hívjuk (סדרים=Szódarim) viszont az egyes maszichtákat fejezetekbe (פרקים=parakim) osztották. Még későbbi időkben az egyes fejezetek „leckékre“ (לעקוטר=lecsotot) tagozódtak. Az egész törvénykodexnek a neve Misna. (Misna=ismételés=tanulás=Tan=a szóbeli Tan=a Haláchák gyűjteménye=a zsidó Corpus juris) Rekapitulálva tehát: a Misna, a benne foglalt haláchák benső összefüggése szerint hat tagozatra (סדרים), a hat „szódarim“, hatvan, illetve hatvanhárom traktátusra (מסכת) mindegyik traktus több fejezetre (פרקים) mindegyik fejezet több leckére (לעקוטר) oszlik. Futólag említettük már, hogy a zsidó jog rendszerbe szedésére már előbb is történtek némi halvány, részleges kísérletek. A Talmud olykor fel is említi egy ugynevezett Misna risónát (első Misnát) a Misna acharónával (a későbbi Misnával) szemben, amelyet más néven Misna de Rabbi Akibanak, Akiba Misnájának nevez. Tényleg Akiba volt az, aki a zsidó jog kodifikálásának hihetetlen nagy és zseniális művét véghezvitte és a Misnának megadta a mai alapvonalait. Ő ugyancsak az alapvető munkát: a törvényanyagnak maszichtákba való rendszeres csoportosítását végezte el, tanítványai azonban, — talán még a Mester életében, — befejezték a részletmunkálatokat is és a Misnát, a mai formájában, alig husz vagy huszonöt évvel alkotójának mártírhalála után Rabbi Juda ha Nászi (más néven: Rabbenu hakkados, vagy egyeze-

hez. Közben biztos kézzel szervezte azokat az elemeket, amelyek frontot akartak csinálni a kurzus ellen és halála napjáig őt tekintette vezéréül a kurzusellenes Magyarország. A frankhamisítás során Vázsonyi a Bethlen elleni támadásain át fájdalmas sebet ütött a kurzuson, amit a reakció nem tudott elvizezni. Bérénekekkel akarták őt lábálól eltenni.

„Történelmi zsidó“

Vázsonyi Vilmos talpig zsidó ember volt. Zsidó fajiságához való hozzátartozását sem a közéleti fórumon, sem a társaságokban nem tagadta. A pesti izraelita hitközség több ízben elnökekül akarta megválasztani, de ő a meg-

Eplizódok Vázsonyi életéből

Vázsonyit levárolni nem tartozik a könnyű újságírói feladatok közé. Mint politikus egyenes vonalú volt, kérihetetlenül következetes, elszánt, semmitől vissza nem rettenő. Csak későbbi években hajlott, talán csak a kurzus óta, más, progresszív pártokkal való együttműködésre. Addig büszkén a maga útján ment és nem törődött vele, ha a „Polgár“ szerkesztősége előtt le akarták bökni, nem fájlalta, ha olykor éjjeli nyugalmát revolverlövésekkel zavarták. Egyedül akart lenni a pártjával, a programjával.

A diktatura után fölkerestem egy alkalommal és a multakról beszélgettem vele. Az irózatos káoszban, amikor Magyarországról már úgy beszéltek, mint egy felszandó tartományról, Budapestről, mint egy semlegesített dunai nagyvárosról, Vázsonyinak valószínű győzelmi tora volt Károlyi Mihály köztársaságának bukása.

— Emlékszik — szölt azzal a hasonlithat-

Kérje
mindenhol Dreher-Haggenmacher
sörgyértmányait!
Márciusi világos
Dacia extra special.
Bavaria dupla maláta.

rien csak Rabbi;) zárta le.

De Akiba nem elégedett meg az egész törvényanyagnak benső, összefüggésbeli rendszerbe foglalásával; a tényleges kodifikálással. Zsenialitása és akadályokat nem ösmérő munkabírása a pedagógiai nehézségek leküzdésére is tudott módot találni. Meg kellett kísérelni, hogy a kizáróan szóbelileg tanított tudományos anyagot mennél könnyebben és mennél biztosabban lehessen hozzáférhetővé tenni tanítók és tanulók számára egyaránt. Ezt a feladatot Akiba egy újabb (pedagógiai) rendszer kidolgozásával oldotta meg. Ezt a rendszert a talmudi terminológia „Middót“ (arameus nyelven Mechilta vagy Mechillin) néven ismeri és annyit jelent, hogy „Mérték“. Akiba ugyanis a külső számadatok alapján számrendszerbe foglalta az egész zsidó joganyagot, mégpedig ilyen módon: négyféle sérelem eshetik a magantulajdonon őt olyan társadalmi osztály van, amelyet nem illet meg a papi tized, harminchat olyan bűntény van, amelyre kiirtás a büntetés, harminckilenc olyan munkateljesítmény van, amelyet szombat napján tilos végezni — stb. stb. Az egész anyagnak ezzel a módszeres elrendezésével olyan segítő eszközt adott a tanító mesterek és a tanulni vágyók kezébe, amely összehasonlíthatatlanul könnyebbé, biztosabbá és pontosabbá tette a tanulást és tanítást egyaránt, mint eladdig volt.

A Misna codifikálásával és a Middót rendszerének megalkotásával (a Talmud gyakran fölcseréli a két megjelölést és a Misnát gyakran Middótnak vagy Mechiltának is nevezi), Akiba évezredek zsidó generációjára nyomta rá a maga lelkének bélyegét. Megfogadta és teljesítette. Véghez vitte azt, hogy „a Mesterek szavai az idők végéig fönmaradtak.“ Az ő halhatatlan lelke él a zsidó nép halhatatlanságában és régen

tiszteltetés azzal háritotta el, hogy ő nem hitközségi, hanem történelmi zsidó és mint ilyen, nem vállalhatja egy felekezeti frakció vezetését. Családja iránt páratlanul gyöngéd és jóságos volt. Nyugalombavonult apját és testvéreit Budapestre hozatta és a rokonságot fivérével, Vázsonyi Jenővel, a MÁV elnökével együtt zsidó jószívűséggel segítette nyugodalmas polgári egzisztenciához. Apjának halála abba az időbe esett, amikor miniszter volt. A magyar igazságügyminiszter a zsidóknál szokásos gyásznapokat özvegy anyja egyszerű lakásán töltötte együtt testvéreivel. Itt ülte le a sűrűt és itt fogadta az ország méltóságainak kondoláióját.

Atlanul kemény és gyilkos szatirával, amivel szintén egyedül akart maradni — emlékszik, mit mondott a grófi szocialista? Hogy én is sajátítottam az ő programját? Éa, augerechast — az övét!

— Ezen már túl vagyunk — jegyeztem meg — a gróf jóhiszemű volt és a történetre tartosik ez az egész program-ügy.

— Fenét a történetre! — és lángba jött — még nincsenek lezárva a dolgok. Ma ő van kint, tegnap én voltam. Holnap ő jöhet haza és én vándorolhatok, de eljön az idő, amikor mind a ketten otthon leszünk.

— Adja isten!

— Adja isten, de azt ne adja, hogy ő megégyeszen el merje mondani magáról, hogy az én tanítómesterem. Attól aztán igazán óvja őt a Mindeható!

Vale hogy zentségfőle volt előtte a demokrácia, mégis, amikor Magyarország igazságügyminisztere lett, olyan ridegen és kegyetlen kezelte a szabadságjogokat, hogy az már a terrorral volt határos. Ő ugyan ezt a következetlenségét az angol módszerrel igyekezett igazolni, hogy tudniillik a szabadelvűséget ugyanazzal az erőszakkal kell az államnak gyakorolnia, mint ahogy a reakció dolgozik, vagy a radikálizmus dolgozna, ha az uralmat megszerezne.

— Most háboru van — és ez a letiprás ideje, nem a koncesszióké — ez volt a mondása. Azonban bizonyos, hogy békében sem lett volna enyhébb, ha történetesen a sors odaállítja a közügyek irányítására. Erős akaratú, türelmetlenül szívós volt.

Talán ennek köszönhető, hogy pártja fönmaradt és hogy ő maga állandóan fölszárított volt.

porra vált keze, két véres viharos évezreden keresztül, még manapság is parancsoló utmutatással nyul bele népi és magánéletünkbe és végzetes erővel visz bennünket a titkok titka: a végső cél felé. Mert nem csak a szónoki effektus kedvéért mondottam tanulmányom elején: ha látsz zsidó metszőt, amint körmével érzékeli végig a kése életét, hogy nincs-e rajta a legkisebb csorba, ha látsz halottja fölött kadist síró zsidót, Talmud foliánsai fölé görbedő zsidó fejeket és a lélek extázisában, az Enekek Enekének szent szerelmet recitáló zsidó szájakat: csorbakeresés és zsidó sírás, görbedő fej és istennel szerelmeskedő zsidó száj — ez mind mind Rabbi Akiba.

De az olyan végleteket magába ölelő zseninél, mint amilyen Akiba volt, egészen természetes, hogy a tudományos munkásság és szemlélet nem szorítkozhatott egyetlen szakkörre: a codifikátori tevékenységre — bármennyire is korszakalkotó, súlyában és méreteiben egyaránt grandiózus munka volt az. Említettük már, hogy a rabbik hivatásába nem csak a törvénymagyarázat és törvényalkotás tartozott, hanem igen gyakran bírói funkciókat is végeztek. A jogalkotás mellett a jogszolgáltatás is fontos hivatásuk volt. És Akiba a jogszolgáltatás terén is mennyire megelőzte a maga korát, mennyire megelőzte az utána következő évezredek és a zsidó büntetőjogi felfogásnak olyan irányelveket adott, amelyek mellett a mai moderna joggyakorlat és bírói itélkezések szégyenletes, gonosz barbársággá alacsonyulnak. Szemléltetésre csak egy példát említek. A mai modern büntetőjog egyik legegésőbb és legtöbbit körülvitatott problémája a halálos ítéletek jogosultságának kérdése.

(Folytatása következik.)

Debatteri feje legjobban az ellene A Déry—Lukács-p szédét tartott, a teljesítmény volt, utcai igazságügyi p A pörbe a véd személyét is bevoo vesen kikelt.

— Engedelme zsonyi — naprótn ban egy ügy kepe hireket és tudor olass király a kör éri magát.

A válsz frapp ben nagy habotát bírák sem tudák gútat, de maga a melyik antiszemita kirohanásra hazza ur ellen, akinek regben ülhet ebb rályra is fügét m

Vázsonyi évekih amit már mindenki miniszterre, odáizer — Mit szöl ho De azért látja, még

A kinevezése n kül. A bécsi kamar godni abba, hogy tóságba. Magyarors feljebb egy-két áll Lipótót. A miniszte zony még a zsidó is. Azonban Eszter kormányhoz és ra személyéhez, aki a jogi javaslatát. Szat tes választójogi tör mégis csak számot zsentrivel és annal és radikális polgar lasztotta akkor Vá

Egy gyűlésen, a Vigadóba, a szoc üdvözlötték Vázson

— Várjatok — eljön még az idő, Nem tudjátok, mil

Ezt sem tudta Amikor Károly megkérdezte Eszter

— Nem lesz t der nicht zu radik

— Dehogy fal mi éretünk zápto

— Kérlek — amikor ez tréfásat

tatott párbeszédet nak. A záptojást

Erre azonban során a szocialist

előtt Vázsonyi fe

Nagyon elke

— Hát nem emigrálnom, épp

Bélat egyaránt t csináltam egy en

— Igen ám a „Stunde“ en

zsonyi elpanaszó zsidóként van. A ellenforradalmár,

— Igaza leh emigrációon van gyon keserűn. E

Uj Babyloni a világ. És

nak, akik derek zsidó lélekkel k

egy jobb új vil

Keres

Debatteri fegyvere a szatira volt, mégis legjobban az ellene szegeződő gúny fájta neki. A Déry-Lukács-pár alkalmával négyórás beszédet tartott, a beszéd a legnagyobb rétori teljesítmény volt, amit valaha az Alkotmányügyi igazságügyi palotában hallottak.

A pörbe a védelem Ferenc József király személyét is bevocta, ami ellen az ügyész hevesen kikelt.

Engedelmet kérek — mondotta Vázsonyi — napról-napra olvashatunk mostanában egy ügy kapcsán az olasz királyról újság-híreket és tudomásom szerint öfélége, az olasz király a körülményekhez képest elég jól éri magát.

A választ frappáns volt és a hallgatók körében nagy habot okozott, de az elnök és a bírák sem tudták megtartani komoly méltóságukat, de maga az ügyész sem. Másnap valamelyik antiszemita újság ezt a megjegyzést éles kirohanásra használta föl Vázsonyi „prókátor” ur ellen, ahinek fajtája „immár annyira nyeregben ülhet ebben az országban, hogy a királyra is fűgét mutathat.”

Vázsonyi évekig évődött ezen a megjegyzésen, amit már mindenki elfelejtett. Amikor kinevezték miniszterre, odaüzent a lap szerkesztőjének.

— Mit szól hozzá, a király nyeregbe ültetett. De azért látja, még magára sem mutatok fűgét!

A kinevezése nem ment minden nehézség nélkül. A bécsi kamarilla sehogyan sem tudott belenyugodni abba, hogy zsidó ember lendüljön ilyen méltóságba. Magyarország nem ismert eddig csak legfeljebb egy-két államtitkárt, Horn Edét és Vadász Lipótot. A miniszterség elérhetetlennek látszott bizony még a zsidó bárók és nemesítettek számára is. Azonban Eszterházy ragaszkodott egy munkakormányhoz és ragaszkodott különösen Vázsonyi személyéhez, aki akkor már elkészítette választó jogi javaslatát. Szabadelvi, demokratikus, becsületes választójogi törvény volt ez, amely azonban mégis csak számot vetett a magyar rendiséggel, a zsenivel és annak érdekeivel. Ez a nacionalistákat és radikális polgári elemeket kirepítette, elválasztotta akkor Vázsonyitól.

Egy gyűlésen, amit a demokraták hívtak egybe a Vigadóba, a szocialisták a karzatról záptojással üdvözölték Vázsonyit.

— Várjatok — kiáltott föl kétségbeesetten — eljön még az idő, amikor engem ünnepelni fogtok. Nem tudjátok, milyen országban élünk!

Ezt sem tudta elfelejteni. Amikor Károly király aláírta kinevezését, még megkérdezte Eszterházytól:

— Nem lesz baj ezzel a zsidó fiskálissal? Ist der nicht zu radikal?

— Dehogy félség — adta vissza a gróf — ez mi érettkék záptojást kapott.

— Kérlek — mondotta Vázsonyi Eszterházynek, amikor ez tréfásan elmondta neki a királlyal folytatott párbeszédet — kár volt elmondani a királynak. A záptojást én visszazsom.

Erre azonban nem került sor. Mert az idők során a szocialisták mind előtérbe jutottak és halála előtt Vázsonyi fegyverbarátságban volt velük.

Nagyon elkezerítette a bécsi száműzetés.

— Hát nem tragikomikus, hogy nekem kelljen emigrálnom, éppen nekem, aki Károlyt és Kun Bélát egyaránt tanadtam és aki emiatt már végigcsináltam egy emigrációt!

— Igen ám — jegyezte meg Bródy Erő, a „Stunde” emigráns szerkesztője, aki előtt Vázsonyi elpanaszolta a baját — ez az emigráció a zsidókért van. Az ember nemcsak forradalmár és ellenforradalmár, hanem egy kicsit zsidó is.

— Igaza lehet. Mint zsidó az ember mindenütt emigrációban van! — jegyezte meg Vázsonyi nagyon keserűn. Egy új Babylonia szakadt a világra!

Új Babylonia, amiből kiánsia igyekszik magát a világ. És Vázsonyi egyike volt a nagyoknak, akik derekasan, nehéz körülmények között, zsidó lélekkel küzdenek a káosz eltüntetésén és egy jobb új világ föltámasztásán. Szabó Imre

Forradalom tört ki Portugáliában

A lakosság nagyrésze csatlakozott a felkelő csapatokhoz. Lisszabon körül véres harcok folynak

Páris, május 29. Portugáliából érkező táviratok szerint ottan megint katonai forradalom tört ki. Az ország északi részében elhelyezett nyolcadik hadosztály föllázadt és egy másik hadosztállal, valamint az oporto-i csapategységekkel egyesülve, Lisszabon ellen vonult. A lázadóknak sikerült elválni a főváros összeköttetését az országgal. Részletes jelentést a helyzetről ezért nem lehet kapni. A fölkelők parancsnoka kiáltványt intézett a lakossághoz, amelyet repülőgépekről terjesztensz mindenfelé. A lisszaboni kormány hivatalos jelentése szerint a központi törvényes hatóságok meg vannak győződve, hogy urai maradnak a helyzetnek. A spanyol-portugál határról érkezett jelentések szerint azonban a katonai fölkelés olyan arányokat vett föl, mellevél szemben a lisszaboni kormány alighanem képtelen lesz hatalmi helyzetét megőrizni.

Londonon keresztül érkezett távirat szerint a katonai forradalom még sohasem volt ilyen erőyes, mint most. Lisszabon körül véres harcok folynak és a lázadó csapatoknak a fővárosba való bevonulása csak órák kérdése.

Beváltják-e az erdélyi hadikölcsönkötvényeket?

Csehszlovákia után most Magyarországon is valorizálják a háborús állampapírokat

(Cluj-Kolozsvár, május 29. Az Új Kelet tudósítójától.) A magyar bankárok és értékpapírkereskedők szövetsége többszöri intervenciójának és az érdekeltek közvélemény sürgetésének hatása alatt Magyarországon egyre pozitívabb formában alakul ki az a közelebbi lehetőség, hogy a hadikölcsönkötvényeket be fogják váltani, mégpedig részleges valorizálással. Ezáltal nemcsak a kövénnyelajdonosok régi jogos követeléseit teljesülnének, hanem az így mobilizált pénz egészséges lendületet viene a pangó gazdasági életbe. A valorizációs arány valószínűleg az lesz, hogy minden 100 koronás névértékű hadikölcsönkötvény ellenében a magyar állam 3 pengő révértékű kincstári kötelezvényt adna 5 százalékos kamatozás mellett.

A fenti helyzet ismét aktuálisá teszi azt a régi problémát, hogy mi lesz az erdélyi kezekben lévő hadikölcsönkötvényekkel? A mai pénzkrisis és hitelmegszorítás idején a kereskedelemre, iparra és magánosokra egyaránt felszabadítólag hatna, ha a kormány részéről legalább biztató ígéretet kapna ebben a tekintetben. Még kevésbé térhet ki azonban az állam a hadikölcsönkötvények beváltása elől azokkal szemben, akiknek a vagyonát és letéteit

annak idején az árvaszékek és más közintézmények fektették be hadikölcsönbe az érdekeltek megkeresése nélkül. Ebben a közérdekű ügyben kérdéses fordultunk a kolozsvári pénzügyi egyik legtekintélyesebb vezetőemberéhez, aki a következőkben ismertette az erdélyi hadikölcsönajdonosok helyzetét:

— Romániában, helyesebben a csatolt területen a volt Osztrák-Magyar Monarchia hadikölcsönkötvényeinek valorizációs kérdése még rendezetlen. A békeszerződésben az utódállamok kötelezettségét vállalták arra, hogy a területükön lévő kötvényeket az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéhez képest, később meghatározandó módokat szerint be fogják váltani. Ennek a kötelezettségnek először Csehszlovákia tett eleget, amely aránylag előnyösen váltotta be a hadikötvényeket, illetőleg cserélte be jövedelmező állampapírokkal. Ennek a kérdésnek a megoldása Romániában sem húzódhatik már sokáig. Nemrégiben kormánykörök hivatalosan is nyilatkoztak és bejelentették, hogy bár a kötvények ügyének rendezése némi halasztást szenved, a közeljövőben tanulmány tárgyává fogják a beváltás módjait.

Egy bécsi mérnök korszakalkotó találmánya

Süss mérnök viziturbínája, amely korlátlan mennyiségű olcsó elektromos áramot tud előállítani

(Bécs, május 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Valamennyi bécsi lap mai száma ünnepevezérekkel szentel egy mérnök korszakos jelentőségű találmányának. Süss mérnök, a híres Eduard Süss unokája évek hosszú kiséretek alapján egy olyan turbínát szerkesztett meg, amelynek segítségével a vizierőből közvetlen módon lehet elektromosságot előállítani. A turbína magában egyesíti mindazokat a gazdaságossági és technikai előnyöket, amelyekkel egy ilyen apparátus rendelkezhet, hogy az üzemi költségeket minimálisra redukálja, — állítja Süss mérnök és ha az valóban bebizonyosodik, az új találmány történelmi jelentőségű fordulatot fog jelenteni nemcsak Ausztriában, de az egész világ gazdasági életében.

A turbínát, amelyet Ramek kancellár és a kormány tagjainak jelenlétében mutattak be a Praterben, Süss és munkatársa, Pucher mérnök abból az elgondolásból kiindulva szerkesztették meg, hogy a víz sodrát megfelelő alakú propellerhez kell odavirányítani, amely így a víz teljes energiáját átveszi, ha a szerkezet el tudja kerülni azt, hogy eközben a víz sodrányának hajlását úgy kellett megalkotni, hogy a vízzel való érintkezésekor a fém és a víz surlódása a lehető legkevesebb energiát vonja el. A propeller egy cseppfolyós testben van megszilárdítva, amelyben egy láncrendszer irányítja a vízben működő szárnyak fordulatát. Ezt az egész szerkezetet egy szüknyilású fordított tölcseralakú burkolat fedi. A víz a tölcser nyílásán hatol be és sodrási sebességét átközvetíti a propellerszárnyaknak és csendesen kifolyik a tölcser másik száján, ahol a tur-

bina hatékonyan kivüli vizet magával sodorja és ezáltal óriási sebességet ad a turbina kerekének. Ez a sebesség lehetővé teszi, hogy egy dinamo percenként 1600 körforgást tegyen meg és évente száz-ezer lóerőnyi energiát termeljen, mialatt egy szel-erővel hajtott és sokkal költségesebb, hasonló méretű dinamo maximálisan 9000 lóerőt tud produkálni.

A termelési képesség nagysága mellett a szabadvízi turbina által előállított elektromos erő nagyon olcsó is. Két és félméteres sodrási sebesség mellett egy lóerő termelése alig 3 garasba kerül a Süss-féle turbínával. Ha a Duna mentén megfelelő számú turbínát állítanak fel, akkor az atmoszféra és vízállás befolyásától függetlenül egész éven át egyenletesen biztosítható volna az olcsó elektromos áramszolgáltatás.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütiések, kelek, furunkulusok eseteinél a természetes „Ferencz József” keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József-víz hatása mindig kitünően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

* Palasztna legújabb és legtökéletesebb falkitérke 100 lej, az Új Kelet könyvszatyájában.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. Végárfestés adjusztálva.

„Kristály” kelmelesítő, vegytisztító és gőzmosógár, Cluj, Telefon 500

Weisz Adolf urlszabóságát áthelyezte Gales Regelo Ferdinand 17. sz. alá

Varsóban a forradalom után

(Varsó, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Uj kormányrendszer, amely 250 emberélet árán jutott uralomra, a bel- és külpolitikai konstellációk átalakulása, a szociális forradalom vívmányainak megmentésére indult akció — amíg az ember meg nem érkezik Varsóba, azt hiszi, hogy egy nagyszabású, a világpolitika folyására is élelnek befolyást gyakorló esemény, lázas emóciók és brikádjelenetek szemtanuja lesz. És Varsóban óriási család ér. A milliós világváros éppen olyan nyugodtan, izgalmtól mentesen dűbörgi le a maga metropoliséletét, mint Prága, vagy Bécs, az utcákon és az emberek arcán nyoma sincs a történeteknek, amint az események forgatagában élő egyén sem észlelheti a történelmet és a világháború harcosának perspektívája sem terjedt a lővészárook peremén túl.

Varsó éppen úgy él, mozog, nyomorog és dűszöl, mint egy héttel ezelőtt, amikor még Vitos volt a miniszterelnök. Az eseményekről csak a lepedőnagyságu lapokból értesülnek, amelyek százezres példányszámban jelennek meg, első oldalszámukon a legfrissebb fényképfelvételeket közlik és tozódznak a háromhasos címben.

A politika boszorkánykonyháján

Az igazi világpolitika nem a miniszterelnökségen és nem is a kaszárnyákban készül, hanem a két legnagyobb szállodában: a Hotel Bristolban és a Hotel Poloniában. Itt laknak a külföldi sajtó kiküldött munkatársai, akik kibőjtölték a háromnapos határozat, megérkeztek a fővárosba és itt most az a sziszifuszi feladat háramlik rájuk, hogy a forradalmat követő apatikus állapot eseménytelenségétől eseményt csináljanak. Mert a város már csendes és szürke, a harcok lezajlottak, az ellenforradalom résztvevői relikviaként a vilanovei parkban vannak internálva és a forradalmi vezérekhez lehetetlenség bejutni az előszobázók tömege miatt.

A vonatok tehát befutottak Berlinton, Bécstől, Prágából és Bukarestből és kiöntötték magukból az újságírókat, akik vérmes reményekkel és szenzációs címeken gondolkozva kérnek szobát a hotelportástól.

A külföldi sajtó inváziója

Itt van a riporterek királya, Arnaldo Fraccaroli, a „Corriera della Serától“, aki egyenesen Londonból érkezett repülőgépen, komoran és elvonulva, az utólrhetetlen és megközelíthetetlen arbeiter elegantiarum, aki diplomatikánál ebédelt és szabad bejárata van minden hivatalba. És Egon Erwin Kisch, az Ullsteini Lapok ötletes riportere, akinek írásait Heine utileveivel hasonlítják össze. A német bürokrata-zsurnalistikában ő képviseli a magyar bulvard-sajtó elánját és frissességét. Éppen oroszországi köruton van, — a forradalom hírére repülön érkezett Moszkvából és amint konstátálta, hogy Varsó már nem érdekes, menten vissza is repült.

Az amerikaiak dollárokkal, angolok fontokkal és mégis: egyikük sem angolszász újságíró, hanem a londoni, newyorki, chicagói lapok berlini tudósítói érkeztek ki Varsóba. Aztán a valódi, reichsdeutsch németek és az osztrák lapok közül: a „Presse“, „Journal“ és „Abend“ kiküldött munkatársai. Franciák: levettek és irigyek, a poseni hírekre kíváncsiak inkább, mert Pilsudsky angolbarát politikát követ. A bukaresti „Adeverul“ munkatársa, Csehszlovákiát dr. Veres Mihály képviseli, aki a „Prager Pressen“ és a „Lidove Noviny“ kívül a belgrádi „Politikát“ is tudósítja, egész nap irógépe fölé görnyedve dolgozik. A magyarországi sajtó részéről is két újságíró van jelen: Simon Vilmos, a „Pesti Hirlap“ külpolitikai rovatvezetője és Thury Lajos, a „Magyarország“ munkatársa.

Órlási a drágaság

Lengyelországban minden drága, egy ebédért szemrebbetés nélkül van szívük elkérni 10 zlotyt (240 lej), de Varsóban csak a koldusok járnak gyalog. Minden sarkon taxiállomás, 10-15 autóval, oldalukra kék betűkkel rá van írva: 1 kilométer 50 gross (14 lej). A sofőrök becsületesek, a taxi nem hamisítják meg, borraivalóra nem reflektálnak.

Újság, megírivaló azonban nincs. Három-

napi varsói tartózkodás után a nemzetközi sajtó leszögezte, hogy humberg az egész forradalom, hár tovább is ittmaradni és kidobni a

Leégett Európa legnagyobb bőrgyára

Nagy viharok dúltak egész Jugoszláviában

Cluj-Kolozsvár, május 29. A Rapid távirati iroda belgrádi telefonértesülés alapján jelenti, hogy ma délután óriási tűz pusztította el Zigráb legnagyobb bőrgyárát. A bőrgyár egyébként Európa legnagyobb bőrgyára is. A kár többmillió dinár.

Ugyazsak a Rapid jelenti: Jugoszlávia egész területén hatalmas esőzések és viharok voltak, amelyek nagy károkat okoztak. Különösen Versec környékeszenvedett nagy károkat a vihar folytán.

Ezernél több fiatalító-operációt hajtottak végre eddig

Woronoff professzor nyilatkozik eljárásáról és érdekesebb eseteiről

Egy magyar újságíró nemrég meglátogatta Párisban Woronoff professzort, a fiatalítás világhírű mesterét. A kiváló tudóssal történt beszélgetéséről az alábbi érdekfeszítő tudósítás számol be:

Páris, május 29. A szinte palotának nevezhető villa a csendes és arisztokratikus Avenue Bugeaud sarkán a május minden színében pompázó Bois de Boulogura néz.

A kis diszkertben libériás inas fogad, néger szolgálja ki a szalon ajtaját s az egész berendezkedés élő bizonyága, hogy Serge Woronoff, agokk megfiatalítója, nemcsak a tudomány, hanem a művészet rajongója is. Woronoff-t, az embert jellemzi leginkább különös vonzódása renaissancehoz, kíméletlen arrivisták és zabolátlan szabad individualizmus kora iránt.

A megfiatalítás magyarázata

— Önt persze az érdekli, hogy ifjúság adok az agognak és azt szeretné tudni, hogy ezt miként teszem? — szölt hozzám Woronoff.

Majd közvetlenül folytatja: — Szeretném nagyon értelmesen és egyszerűen megmondani ezt az ön olvasóinak, de valami minimális magyarázat mégis kell hozzá.

— A modern hormon-tudomány kimutatta testünk mirigyei belső kiválasztásának példátlan, alapvető fontosságát az emberi életre. Az ember mirigyei aggságában is folytatják (habár csökkenő erővel) a belső kiválasztást. Még a holt ember mirigye is képes további endokrin szekrécióra laboratóriumi kezelés alatt. Csupán a nemi mirigy szünteti belső kiválasztását az öregség kezdetekor.

— Spermákat legtöbnyire még ezután is jó sokáig választ ki, de belső váladékát, az ifjítót és erősítőt, többé nem harmatozza a vérbe. Közelebb föltevés volt tehát, hogy a nemi mirigy e belső kiválasztásának mesterseges meghosszabbítása gátat emelne a testi öregedés legtöbb megnyilvánulása elé. Am az elmeszesült mirigysejteket új életre ébreszteni csak olyan lehetetlen, mint halottak föl-támasztása.

Az én felfedezésem ezek után röviden és laikusoknak érthetően elmondva annyiból áll, hogy a transzplantációnak új alkalmazását leltem meg. Az idegen mirigysejteket, amiket a szervezetbe átviszek, ott úgy működnek tovább, mint eredeti helyükön: váladékukat továbbra is termelik és átömlesztik a vérbe. Nem az egész mirigyvet transzplantálok, hanem mint fát a remesgallyal, ugy eltom a kivünlült mirigyvet ifjú, életerős mirigysejtekkel.

Ezernél több aggastyán ...

Kerek husz éve, mikor Kairóban a Khedive háziorvosa voltam és akaratlanul is sokat kellett sunuchokkal foglalkoznom, már akkor feléltöttem nékem, hogy e heréltek mily aránytalan hamar öregszenek. 1920 június 12 én végeztem teljes sikerrel az első ily fiatalítási műtétet. Ma már a föld különböző országaiban ezernél több aggastyán köszönheti a Woronoff-műtétnek ifjúsága visszanyerését.

Műtétem elvégzésére egész csapat orvost képeztem már ki és fogok kiképezni ezentul is, a szenvedő emberiség javára — de meg a magam kutatásainak előnyére is, mert a sokasodó műtétiek statisztikai anyagomat növelik.

A hat év óta végzett operációknak vagy 3 százaléka maradt hatástalan: valószínűleg a

drága lengyel zlotyt, amikor friss események ugysem történnek. Az egész forradalmat csak azért csinálták, hogy emeljék az idegenforgalmat.

megoperált szervezet e néhány esetben már annyira szenilis volt, hogy a friss mirigyváladék sem segített rajta. Ezzel szemben műtétem egyetlen egy esetben sem mutatkozott károsnak és hirtelen előregedés sem következett be a hatás elenyészésekor. A páciensek, akiknek életkora 60 és 83 év között változott, az operáció utáni harmadik, vagy negyedik hónapban fokozatosan kezdték visszanyerni rég megszűnt nemi képességüket.

Különben egyik páciensemét ön is bizonyára ismeri: publicista, egy nagy párisi napilap munkatársa... (Woronoff nem árulta el az illető nevét, de sikerült megtudnom, hogy a hatvannyolc éves Charles Malato az említett, a „Quotidien“ nagytehetőégi és korát meghazudtoló szellemi frisseségű munkatársa.)

Öt-hat évig tart a hatás

— Általában a műtét eredménye elővigyázat mellett öt-hat évig tart, míg a páciensből sajnos ki nem irtható öregedés hatalmába keríti az új sejteket is. Bekövetkezik azonban a recidiva már két-három év múltán is: minden ily esetben a műtét sikerrel megismételhető. Állatekban végzett kísérleteimre támaszkodva, meggyőződésem szerint harmadik operációt is siker reményében lehet megkísérlelni.

— Kár, hogy mindezt csak kevés kiválasztott nagykapitalista élvezheti, — vettem közbe — mert fölteszem, hogy egy ilyen műtét hallatlan összegekbe kerül?

— Na, — felelte Woronoff — nem is olyan elérhetetlen drága. Persze számítani kell az operáció honoráriumát, sőt kettőt, mert a megfelelő csimpánzon a műtétet egyidejűleg kell végrehajtani. Azonkívül és főleg maga a csimpánz...

Négy száz frankot emészteneik fel naponta Veronoff majmai

— Ez a bibi. Egészséges és fiatal csimpánz kell, a ketrecben élő majmot nem használhatjuk, mert a folytonos gubbasztás megrontja életerejét; a hosszabb ideig a mi klimának alatt élő majom pedig mindig beteg. A használható Veronoff-majom, mely egyébként két műtétben használható, haterzer papirfrankba kerül. Arra természetesen gondolni sem lehet, hogy minden orvos külön majmot hozzon magának Afrikából minden műtéthez. Egyelőre ugy segitettem a dolgot, hogy a Jardin des Plantesban egy körülzárt bozóttban tartok 80 majmot és szükség esetén díjmentesen is rendelkezésére bocsájtom őket kollegáimnak. Ez természetesen nem állandósítható berendezés. Gondolja fel: a nyolevan majom naponta 400 frankomat falja fel.

— Most Mantone mellett vettem egy négyzetkilométernyi területet, amelyen nagyobb szabásu majomtenyészetet fogok kezdeni. Ilyen tenyésztélepeket lehet majd létesíteni Délfranciaország, Olaszország és Spanyolország különböző vidékein és a Krimben is. Ily módon mindenkinek meg lehet a maga ifjúság ontó majma.

Az igazi majomkérdés

— A majomkérdést, — végezte mosolyogva Woronoff — az emberiség mindeddig elhanyagolta, quantité négligeable-nak tekintették a majmot! Most azonban tudjuk, hogy minden majom elhasznált emberi szervek pótló raktára: a majom nagy érték, el fog jönni az idő, mikor mint ahogy a marhát tenyésztik, hogy jóllakjunk, tenyészteni fogunk majmot is, hogy százötven évet élhessünk fiatalon!

Mussolini is teljesen

(Róma, május 29.) Az olasz kultúratorán Mussolini tartott. A faszót követi, — békét akarunk, hogy beleegyezzen a leszerelésnek lennie, vagy a leszerelés alatt és levegőben amig valamennyi szerel, Olaszország mert ezzel...

A francia

Ab

Kik biztat

elle

(Páris,

a franciák

nősen olasz

ezzel. A le

emberek, vag

hozatalát, me

A radik

határozta, ho

uj interpell

telni fogja

ilyen módo

kabinet radi

elnökkel szer

hogy a rad

megingathatj

A szoe

Ór

Junius 20-

(Cluj-Kol

dósítójától.)

A sok újabb

és

kormány

beérkezett

je

szólván meg

összes kerüle

sággal ellen

ez alkalom

magtartani,

kiverekedett

kevés kivéte

ban zajlott

A törv

választva.

kisebbségek

Ma este

következő sz

Bukares

egyesült elle

Illov-me

2,046, egy

szekció meg

Arghes

5.244, egy

Bacau: e

egyesült ell

Braila: e

egyesült ell

Botosan

1.133, egy

Caliac

egyesült ell

Covarl

egyesült ell

Campu

332, egy

Domb

2.662, egy

Duros

1.349, egy

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

Mussolini nagy expozéja a leszerelésről

Olaszország csak akkor hajlandó lefegyverezni magát, ha a többi államok is teljesen leszerelnek. A szenátus megszavazta a külügyi költségvetést

(Róma, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz külügyi tárca költségvetési vitájának során Mussolini a szenátusban nagy beszédet tartott. A fasiszták kormány a béke politikáját követi, — mondotta — azonban az, hogy békét akarunk, nem jelenti egyúttal azt is, hogy beleegyezzünk a lefegyverzésünkbe. A leszerelésnek vagy általánosan teljesnek kell lennie, vagy az egész csak komédia. A teljes leszerelés alatt értem annak szárazon és vizen és levegőben való keresztülvitelét. Mindaddig, amíg valamennyi állam gyorsan és teljesen le nem szerel, Olaszország sem fegyverezheti le magát mert ezzel csak öngyilkosságot követne el,

amennyiben veszélyeztetné függetlenségét és szabadságát. (Élénk taps és helyeslés.) A béke politikáját hangoztattam, azonban csak méltóságos, biztonságunkat és érdekeinket mindenkivel szemben megvédő békéről lehet szó.

Mussolini ezután hangoztatta, hogy a népszövetségi tanács kérdésében arra az intranzigens álláspontra helyezkedik, hogy bármilyen határozatot csak egyhangú szavazással lehessen hozni. A vétő-jog gyakorlásáról semmiestre sem mondhat le Olaszország.

Mussolini beszéde után hosszantartó eljénzéssel üdvözölték. A külügyi költségvetést a szenátus elfogadta.

A francia nacionalisták világbotrányt rendeznek Abd el Krim levelezésének publikálásával

Kik biztatták ellenállásra a rifkabilokat? A radikális párt akciója Briand ellen. Komoly ellentétek Renaudet miatt a szocialista pártban

(Páris, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Abd el Krim összes levelezéseit kiszolgáltatta a franciáknak. Már eddig is fontos iratot adott át, amelyből kiderül, hogy a rifkabilokat különösen olasz részről biztatták ellenállásra. A francia lapok azonban a németeket is gyanúsítják ezzel. A levelezésben, amelyben angolok, olaszok és franciák is szerepelnek, főleg üzlet emberek, vagy kommunisták. A nacionalista lapok követelik az egész levelezés nyilvánosságra hozatalát, mert különben világbotrányt lesz belőle.

A radikális párt kamarai frakciója ma elhatározta, hogy a pénzügyi kérdések dolgában új interpellációt terjeszt a kamara elé és követelni fogja annak sürgős letárgyalását, hogy ilyen módon állásfoglalásra kényszerítse a kabinet radikális párti tagjait Briand miniszterelnökkel szemben. Politikai körökben azt hiszik, hogy a radikális párt elhatározása könnyen megingathatja a Briand-kabinet helyzetét.

A szocialista párt is értekezletet tartott ma,

de határozatot nem hoztak, mert a párt kebelében véleményeltérések merültek fel. Renaudet képviselő ugyanis, — aki már a legutóbbi pártgyűlés alkalmával éles ellentétbe került pártjának többségével, mert a Briand kormány támogatása mellett foglalt állást, — most kijelentette, hogy lemond a kamara választóügyi jogi bizottságának elnöki tisztéről, mert ebben a kérdésben sem osztja pártja többségének álláspontját.

Óriási többséggel győzött a kormány a szenátusválasztásokon

Junius 20-án nyílik meg a parlament. A szenátusválasztás részletes eredményei

(Cluj-Kolozsvár, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnap lezajlott szenátusválasztások újabb és még döntőbb sikereket hoztak a kormánynak, mint a képviselőválasztások. A beérkezett jelentések szerint a kormány ugyancsak megemésztő győzelmet aratott az összes kerületekben, úgy hogy a szenátus valószínűleg ellenérintetlen lesz. A nemzeti párt ez alkalommal azokat a pozíciókat sem tudta megtartani, amelyeket a képviselőválasztásokon hivatkozott. A szavazás az egész országban — kevés kivétellel — teljes rendben és nyugalomban zajlott le.

A törvényhozás házaai tehát meg vannak választva. Az új törvényhozó testületekben a kisebbségek, a legutóbbi parlamenthez viszo-

nyitva, igen szép számban lesznek képviselve. A magyarságnak 12—13 képviselője és 13 szenátora, a németeknek körülbelül 10 képviselőjük és 5 szenátoruk lesz. A zsidóság sajnos igen gyöngén lesz képviselve a parlamentben. Egyedüli pozitív eredményünk Csernovicban volt, ahol megválasztották dr. Mayer Ebnert, a cionista szervezet kitűnő elnökét. Ugyancsak Bukovinából egy zsidó szenátor is bekerült a parlamentbe. A regátban és Erdélyben egyetlen jelölt sem léphetett fel zsidó programmal s épen ezért ezen országrészek zsidósága képviselő nélkül maradt. Beszarábiából még nincsenek megbízható információink. Ebben az országrészben ugya kormány, mint az ellenzék listáin szerepeltek zsidó jelöltek.

A szenátorválasztások statisztikája

Ma este 10 óráig a belügyminisztériumhoz a következő szenátorválasztási eredmények érkeztek:
Bukarest: Kormánypárt 1152, liberálisok 2191, egyesült ellenzék 405, cuzisták 389.
Iltov-megye: Kormánypárt 16.034, liberálisok 2.046, egyesült ellenzék 2.023, cuzisták 93. (3 szekció még hiányzik.)
Arghes: Kormánypárt 11.003, liberálisok 5.244, egyesült ellenzék 2.644.
Bacau: Kormánypárt 13.032, liberálisok 1.977, egyesült ellenzék 2.933, cuzisták 421.
Braila: Kormánypárt 7.608, liberálisok 2.598, egyesült ellenzék 3.235, cuzisták 673.
Botosani: Kormánypárt 9.578, liberálisok 1.133, egyesült ellenzék 1.770, cuzisták 3.060.
Calliara: Kormánypárt 7.033, liberálisok 237, egyesült ellenzék 844.
Covarlui: Kormánypárt 6.274, liberálisok 254, egyesült ellenzék 3.161, cuzisták 5.448.
Campulung: Kormánypárt 5.796, liberálisok 332, egyesült ellenzék 407, cuzisták 931.
Dombovita: Kormánypárt 13.753, liberálisok 2.662, egyesült ellenzék 4.985.
Durostor: Kormánypárt 15.410, liberálisok 1.349, egyesült ellenzék 588.

Falticeni: Kormánypárt 8487, liberálisok 648, egyesült ellenzék 1667, cuzisták 911.
Ialomita: Kormánypárt 12.948, liberálisok 1987, egyesült ellenzék 5611.
Muscui: Kormánypárt 5687, liberálisok 1564, egyesült ellenzék 3109.
Piatra Neamtii: Kormánypárt 11.418, liberálisok 1052, egyesült ellenzék 1133, cuzisták 1273.
Olt: Kormánypárt 11.070, liberálisok 333, egyesült ellenzék 1533, cuzisták 181.
Putna: Kormánypárt 10.553, liberálisok 1803, egyesült ellenzék 733, cuzisták 1129.
Prahova: Kormánypárt 15.140, liberálisok 4608, parasztpárt 5018.
Ramnical Sarat: Kormánypárt 13.148, liberálisok 58, egyesült ellenzék 91.
Roman: Kormánypárt 9652, liberálisok 240, egyesült ellenzék 230, cuzisták 352.
Romanati: Kormánypárt 14.194, liberálisok 1758, egyesült ellenzék 4834.
Tecuci: Kormánypárt 8608, liberálisok 396, egyesült ellenzék 473.
Tutova: Kormánypárt 7438, liberálisok 173, egyesült ellenzék 143, cuzisták 180.
Vaslui: Kormánypárt 9851, liberálisok 388,

parasztpárt 835.

Severin: Kormánypárt 13.303, liberálisok 1059, egyesült ellenzék 7751, cuzista 1365.

Temesmegyében: A kormánypárt 35.366, a liberális párt 1684, a nemzeti- és parasztpárt pedig 17.514 szavazatot kapott.

Carasme gyében: A kormánypárt 7529, a nemzeti párt 5139, a liberális párt pedig 1058 szavazatot kapott.

Hunyadmegyében: A nemzeti párt 14.133 szavazatával szemben a kormánypárt 10.257, a liberális párt pedig 1123 szavazatot ért el.

Szilágymegyében: A kormánypárt 13.468, a nemzeti párt 12.389, a liberális párt pedig 195 szavazatot ért el.

Marasme gyében: A kormánypárt 13.527, a nemzeti párt 5128, a liberális párt pedig 408 szavazatot kapott.

Maramarosme gyében: A kormánypárt 4240, a nemzeti párt 1832, a liberálisok pedig 323 szavazatot értek el.

Szatmarmegyében: A kormánypárt 12.215, a nemzeti párt 4158, liberális 611.

Aradme gyében: A kormánypárt 3758, a nemzeti párt 1075, liberális 225.

A többi erdélyi vármegyéből számszerű adatok nem érkeztek még, de a belügyminisztérium jelentése szerint az összes kerületekben a kormánylista győzött.

A képviselőválasztás mérlege

A kormánypártnak Alsófehérmegyében 2, Biharban 3, Fogarashan 1, Hunyadban 4, Brassóban 3, Krassóme gyében 3, Csikban 3, Kolozsmegyében 3, Maramarosban 3, Marostordában 5, Buzterocenaszódiban 3, Udvarhelyben 4, Szebenme gyében 4, Szamosme gyében 2, Szilágyban 5, Szatmárban 4, Szörényme gyében 5, Nagyiküllőben 3, Kiskiküllőben 3, Temes-torontálban 9, a regátbéli, bukovinai, beszarábiai és dobrudzeai kerületekben pedig 203 képviselője lesz.

Dr. Boca Joant a belügyminiszter Szolnok-dobokamegye prefektusává nevezte ki. Boca tudvalevőleg képviselővé lett választva és így helyébe Alexandru Hodos, a „Biruinta” főszerkesztője kerül helyébe a képviselői listán.

A képviselőválasztásokról beérkeztek a pontos jelentések a belügyminisztériumhoz és így ezek alapján a következőképp oszlanak meg a mandátumok:

A cuzisták kapnak kilenc mandátumot a következő megyékben: Dorohoi, Botosan, Campulung (Bakovina), Radautzi, Jasi, Suceava, Szatmár, Krassó és Falticeni megyében.

A liberálisok kapnak 15 mandátumot a következő megyékben: Arges, Valceau, Durostor, Lepusna, Covarlui, Orhei, Olt, Braila, Jasi, Putna, Muscui, Dambovita, Bacau, Dorohoi és Constanza.

Iltovme gyé 20 mandátumából a kormányt illeti 19, míg az ellenzéknek csak egy. Bratianu Jonel, aki tudvalevőleg csak Iltovban jelöltette magát és így, tekintve, hogy a liberálisok itt nem jutottak be, mandátum nélkül maradt. Bratianu Jonel hivatalbeli tagja a szenátusnak és így ezt fogja elfoglalni.

Az egyesült ellenzék 77 mandátumot kap, a kormánypárt pedig 286 ot. A szocialisták és a kommunisták nem kapnak semmit.

A parlament megnyitása

Lapbejelentések szerint a parlamentet junius 20-án nyitják meg, addig befejezik a különböző szenátorválasztásokat. Az ülészek mindössze 20 napig fog tartani és a felirati vita után néhány sürgős törvényjavaslatot fog csak elintézni.

A semmiözék tegnap ülésén jogszerinti szenátorokká deklarálta Angelescu, Disescu és Gradisteanu volt minisztereket, akik 10 törvényhozás tagjai voltak, továbbá Constantinescu Alexandru, aki szintén 10 parlamenti időszakban volt megválasztott képviselő és több mint 6 éven át miniszter.

Kormánykörökben azt a hírt közlik, hogy a kormány újalakításánál Averescu tábornok átveszi a pénzügyi tárcát.

Goga vasárnap délelőtt Kolozsvárra érkezik, ahonnan kedden utazik vissza a fővárosba.

Lábizzadás ellen Podol

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és borsod-abiszoni zsidó-ság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marica Barabás
 Főszerkesztő: Dr. Marica Barabás
 Az Uj Kelet elnöke: Dr. Marica Barabás

Az Uj Kelet főkkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

- Oradea-Mare-Nagyváradon:** Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezerévi emléktér 2. (Ernyőszlet.)
- Aradon:** Horváth János Lebl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)
- Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten:** Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.
- Timisoara-Temesváron:** Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naplár

Vasárnap

5686. Szivan 17.
1926. május 30.

Hétfő

5686. Szivan 18.
1926. május 31.

— **A kormány diplomáciai úton cáfolja a Beszarábiában történt állítólagos csapatösszevonás híreit.** Bukarestből jelentik: A külföldi lapok az elmúlt napokban szenzációs riportokat közöltek a Beszarábia határán folyó állítólagos csapatkoncentrációkról. A kormány diplomáciai úton intervenált mindazon államok kormányainál, amelyeknek sajtójában ez a hír megjelent, hogy sürgősen megcáfolta a tendenciózus híresztelést.

— **Junius 15-én zárul be a középiskolák tanéve.** Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter körrendeletében a középiskolák alsó öt osztályában az iskolév bezárását junius 15-én rendelte el. A felvételi vizsgák az I. és az V. osztályban junius 5-én lesznek.

— **Egy erdélyi zsidó diák ösztöndíjat nyert a páduai egyetemen.** Párisból jelentik: Az olasz állam 4500 líras ösztöndíjat juttat azoknak az orvostanhallgatóknak, akik az orvostudományok terén végzett tanulmányaikból külön versenyvizsgán a legnagyobb készületet mutatják fel. Egy ilyen versenyvizsgán most Rómában több ezer társa között Szinetár László zsidó fiatalember, Szinetár József bérlő fia lett az első, akinek az állam azonnal ki is utalta a tekintélyes ösztöndíjat.

— **Laborfalvy Benke Zsigmond iparművészeti kiállítása.** Laborfalvy Benke Zsigmond junius hatodikán nyitja meg iparművészeti kiállítását a kolozsvári vármegyeházán. Laborfalvy szobrász, aki azonban figuráit nem agyagból, hanem egy speciális összetételű anyagból önti formába, tárgyait pedig színpompás kompozíciók. A kiállítás védnökségét Mihályi Tivadár polgármester vállalta el.

— **Parlamenti bizottság vizsgálja meg Pasics fiának visszaéléseit.** Bukarestből jelentik: Belgrádi jelentés szerint a skupszina tegnapi ülésén kiküldték azt a bizottságot, mely Pasics fia ellen a parlamenti vizsgálatot levezeti. A bizottságban kilenc radikális, négy radicspárti, nyolc ellenzéki képviselő foglal helyet.

— **Az „Ezra” orvosgyűlése.** Vasárnap délután 6 órakor a Tarbut-iskolában az „Ezra” orvosgyűlést tart. Előadnak: dr. Weinberger Zsigmond és dr. Vasi Zoltán. Betegeket mutatnak be: dr. Lengyel tanársegéd, dr. Hamburg József és dr. Ornstein Sándor.

A palesztinai zsidóság memoranduma a Népszövetség előtt

Földet és hitelt követelnek a palesztinai zsidók

(Jeruzsálem, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a cionista világszervezet dr. Chaim Weizmann aláírásával átiratot nyújtott át a palesztinai kormánynak abból a célból, hogy azt hivatalos úton terjessze fel a Népszövetség permanens mandatárius bizottságához. A memorandum néhány nap előtt már a gyarmatügyi hivatalban volt, ahonnan továbbították a Népszövetség főtájtársághoz, amely a Genfben összeülő mandatárius bizottság elé fogja terjesztani. A cionista szervezetnek ez immár a harmadik memoranduma. Az előző két emlékirat a népszövetségi bizottság 1924 és 1925 októberi ülésén került tárgyalás alá.

Egyidejűleg átadták a Vaad Leumi memorandumát is a palesztinai kormány vezetőjének azzal a megkereséssel, hogy továbbítsa azt a gyarmatügyi hivatalhoz. Ez a memorandum a következő kívánásokat öleli fel:

1. Végrehajtása mindazoknak a javaslatoknak, amelyek az adóreformra vonatkoznak.
2. Vámmenteség mindazon szerszámokra és

— **Csak fokozatosan szüntetik meg Magyarország ellenőrzését.** Budapestről jelentik: Bathlen István és Bud pénzügyminiszter megérkeztek Gafba. Az „Uj Nemzedék” szerint a Népszövetség nem egyszerre szünteti meg a Magyarország ellenőrzését, hanem bizonyos fokozatokat fognak megállapítani. A jövőben már csak a népszövetségi kölcsön kamatszolgáltatási kötelezettségeit fogják ellenőrizni.

— **Másodszor fosztotta ki egy rablóbanda a Harlau és Botosani között közlekedő autóbussz utasait.** Bukarestből jelentik: Harlau és Botosani között tegnap újabb rablótámadást követtek el egy személyszállító autóbussz utasai ellen. Harlau és Botosani között állandó személyszállító autóbussz pótolja a vasúti közlekedést, amely a két város között rendkívül rossz. Csak kilométerek és városok megterülésevel lehet az egyik városból a másikba jutni. Mindössze két óra alatt teszi meg az utat az autóbussz, míg vasúttal 7 óra alatt lehet csak eljutni. Mintegy két héttel ezelőtt rablók támadták meg az autóbust és az utasokat kifosztották. Megindították a vizsgálatot, de nem jöttek a támadók nyomára. Tegnap délután a támadás megismétlődött. Minden bizonnyal ugyanaz a rablóbanda fegyverek segítségével megállította az autóbust és az utasokat egytől-egyig legutolsó banniig kifosztották, aztán tovább engedték őket. Érdekes, hogy az autóbussznak 15 haláli baleset utasa volt és mindeniknél tekintélyes pénzösszeg volt, mert Botosaniba mentek vásárra.

— **Hatalmas tűzvész a párisi Renault autómobilműveknél.** Párisból jelentik: A Renault-autómobilgyár, amely egyike a legnagyobb francia műveknél, tegnap ismeretlen okokból kigyulladt. Mire a tűzoltóság kivonult, a hatalmas gyár olyan lángtengerben állott, hogy megakadályozott minden oltásra törekvő kísérletet. Emberéletben nem esett kár, azonban az anyagi kár oly hatalmas, hogy azt egyelőre felbecsülni nem lehet.

Budapestre utazóknak

60 lejes magyar vízumot

és félóra vasúti jegyet (oda-vissza) Kolozsváron kizárólag a P8 és 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

anyagokra, amelyek elősegítik a szanálási munkálatokat.

3. A zsidó mezőgazdák kívánásainak teljesítése a mezőgazdasági hitel tekintetében, amelyben a palesztinai kormány általában berendezkedik a mezőgazdasági hitelek folyósítására. A földosztás mai rendszerének megszüntetése és olyan rendszer bevezetése, amely alkalmas egy sűrű zsidó telepítés inaugurálására és amely egyúttal az ország általános fejlődését is tekintetbe veszi.

4. Tanácskozzon a Népszövetség mandatárius bizottsága egy gyarmati kölcsönről, amely támaszkodhasson a zsidók által elért kiváló mezőgazdasági eredményekre. Minden befektetés csak elősegítheti az ország fejlődését. E fejlődés érdekében a zsidóknak rendelkezésre kell bocsátani az eddig meg nem művelt kincstári földeket.

Symes ezredes, a Palesztina kormány vezetője május 20-án Angliába utazott. Mint ismeretes, ő fogja a brit kormányt a Népszövetség mandatárius bizottságában képviselni.

— **Újabb intervenció a beiktott „Világ” érdekében.** Budapestről jelentik: Három hét óta szünetelő „Világ” ügyében több ellenzéki képviselő és újságíró akart intervenálni Bathlen miniszterelnökénél, azonban Bathlen elutazott Gafba és így nem fogadhatta a küldöttséget. A miniszterelnök megbízta Wass népjóléti minisztert, aki a távollévő miniszterelnököt kormányelnöki teendőkben helyettesíti, hogy lépjen érintkezésbe az intervenálni szándékozó képviselőkkel és újságírókkal.

— **Egy regáti község lakosait kifosztották a banditák.** Cadrilaterből jelentik: Cas-tegana községben 20 álaros rabló kifosztotta a község lakosait, aztán eltűntek.

— **Véglegesen rendezték a mosszuli kérdést.** Angorából jelentik: A török minisztertanács részletesen megvitatta az angol kormány javaslatait a mosszuli kérdés rendezésére és úgy döntött, hogy azokat egészükben elfogadja. A szövegében készen álló szerződést a két kormány legközelebb aláírja. A szerződést, amely Anglia pénzügyi segítségét igéri meg Törökország gazdasági újjáépüléséhez, valószínűleg egy garanciaszerződés is fogja követni.

Honcsertakarók,

brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása Back Bernát, Oradea-Mare, P. Regina Maria I. Telefon 9-55

Csuz, rouma, kőszvény és vesehajellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár-Nagybányai vonal). Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó kávéház és konyha. Elsőrangú pihi-öbely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térs és tánc ne. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

Legújabb
nyári divat
férfi-szövetek
tennis, lüster
és vászonárúk

nagy választékban beérkeztek

Schwartz Jenő

utód: Cluj, Strada Regina Maria No 14.

— **Uj Bar**
 dösítők jelent
 lugosi cionista
 rison vezetése
 szünetet. Az uj
 Bariszia-egyes
 lánder Emanue

— **Egy na**
 resre verte e
 lentik: Feuers
 tisztviselő félj
 a vele egy ud
 állandóan lop
 rendőrség el
 beismerő vallo
 nap, pénteken
 stein Kálmán,
 a szenátor-vál
 este tért haza
 panaszkolta, h
 és életveszély
 azonnal jelent
 Barbat rendő
 pen a legudve
 reggel nyolc
 stein pontosan
 és Barbat szö
 fogadta, aki
 nutlan Feuers
 tisztviselőt. E
 menekülni Na
 Justin ügyvé
 György ideig
 Goga Octavia
 kére az önm
 viselő azonna
 mán hivatalo
 megállapított
 lást igényelne
 viselő sebei.
 a sajtó képv
 niacs az inzu
 hozzá Feuers

— **A ma**
 kultúrtevény
 muresi Baris
 kistermében
 előtt. A műs
 prologja vez
 konferensta v
 retképen, am
 domborította
 egészítették k
 Halmos Lászl
 A közönség é
 Emil „Talmu
 tély fénypon
 énekesnő fell
 elő frenetiku
 sokkal honc
 számait. Az
 ses epillőja
 Erzsé és Her
 vásárhely za
 arra inditot
 ben hasonló

* **Biksz**
 Ivé-kura, m
 hidegviz gy
 orvosi szakt
 zőszervek, g
 ellen, nemk
 valamint sá
 Szobák júli
 fürdőorvos.
 nek is. Bír
 a fürdőigazg
 (Szatmár meg

— **Az e**
 eladást. Ne
 ecetgyárosok
 idejűleg köz
 értesültünk,
 kódésé: ten
 termelők ka
 árakat lépte
 gyárosok el
 állapotást
 egységes el

— **Frö**
 tőben tö
 tik: Fröhr
 el 12 évre
 Csallagbört

— **Uj Barisszia-alakulás Lugoson.** Tudósítónk jelenti: Május 8-án alakította meg a lugosi cionista ifjúság Mailänder Emanuel roszon vezetésével a Barisszia Haavodim egyesületét. Az új Barisszia ezúton kéri az összes Barisszia-egyesületek támogatását. (Cím: Mailänder Emanuel Lugo, Str. Nedeleo 68)

— **Egy nagyváradi rendőrtisztviselő véresre verte egyik ügyfelét.** Nagyváradról jelentik: Feuerstein Kálmán nagyváradi banktisztviselő feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vele egy udvarban lakó Berkovits Gizella állandóan lopkodja. A feljelentés alapján a rendőrség el is fogta Berkovits Gizellát, aki beismerő vallomást tett, de ennek dacára másnap, pénteken már szabadon eresztették. Feuerstein Kálmán, aki pénteken, mint bizalmiférfi, a szenátor-választásoknál volt elfoglalva, csak este tért haza és ekkor felesége megrémülve panaszkodott, hogy Berkovits Gizella rátámadott és életveszélyesen megfenyegette. Feuerstein szonnal jelentette az esetet a rendőrségen, ahol Barbat rendőrkapitány fogadta és nem éppen a legudvariasabb formák között szombat reggel nyolc órára idézte be. Szombaton Feuerstein pontosan meg is jelent a rendőrségen, és Barbat szobájában Nemes rendőrtisztviselő fogadta, aki behívta a másik szobába a gyantán Feuersteint és agyba-főbe verte a banktisztviselőt. Feuerstein nagynehézen tudott elmenekülni Nemes szobájából és dr. Ardelean Justin ügyvéd által szonnal interveniált Popa György ideiglenes városi tanácselnökkel, aki Goga Octavian belügyminiszterrel táviratilag kérte az önmegátó megfélemezett rendőrtisztviselő szonnali felfüggesztését. Feuerstein Kálmán hivatalos orvosi látelést vett fel, amely megállapította, hogy nyolc napon túli gyógyulást igényelnek a súlyosan inzultált banktisztviselő sebei. Barbat rendőrkapitány kijelentette a rajtó képviselőnek, hogy neki semmi része nincs az inzultusban és egy újjal sem nyult hozzá Feuerstein Kálmánhoz.

— **A marosvásárhelyi Barisszia Bialik-kulturstélye.** Május 22-én tartotta a targumaisi Barisszia Bialik-estélyt a kulturpalota kiertmében szépszámu intelligens közönség előtt. A műsort dr. Engelberg Deszö tartalmas prólogja vezette be. Tihanyi Deszö irodalmi konferansza vonult végig a műsoron méltó keretében, amelyben Bialik életét és működését domborította ki. A konferanszot szemléltetően egészítették ki Halász Boriska, Fritsch Manol, Halmos László és Tihanyi Márton szavallatai. A közönség élénk tetszéssel kísérte dr. Erdélyi Emil „Talmudista“ című melodramját. Az estély fénypontja Havas Irén kolozsvári vendégének soró fellépte volt, aki Bialik-dalokat adott elő frenetikus sikerrel. A közönség lelkes tapsokkal honorálta és többször megismételtette számait. Az estélyt Hirsch Simon alkalmi verses epilógja zárta be. A zenekísérteket Benczel Erzsé és Herschkovits Ilonka látták el. Marosvásárhely zsidó intelligenciájának érdeklődése arra indította a Barissziát, hogy a közeljövőben hasonló irodalmi estélyeket honosítsa meg.

* **Bikszád gyógyfürdő** nyitva június 1-től. Ivó-kúra, meleg ásványvíz- és szénasavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javallva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag, vese és epebajoknál, valamint sárgaság kerakgyomorfekély eseteiben. Szobák július hóra még előjegyezhetők. Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru lanya diétás betegeknek is. Bármily felvilágosítással készséggel nyújt a fürdőigazgatóság. Baia Bicsaad (Bikszád-fürdő). (Szatmár megye.)

— **Az ecetgyárosok központosították az eladást.** Nemrégiben közöltük, hogy a romániai ecetgyárosok szindikátusba tömörültek és ezzel egyidejűleg központi eladási irodát is szerveztek. Mint értesülünk, az eladási iroda már meg is kezdte működését: temesvári székhellyel. Megállapították a termelők kapacitását és ezen az alapon egységes árakat léptettek életbe, valamint meghatározták a gyárosok eladási kvótáját. A szindikátus külön megállapodást létesített az ecetgyárosokkal is az egységes eladási feltételek tekintetében.

— **Frohreich Ernő a szegedi Csillagbörtönben tölti le büntetését.** Budapestről jelentik: Frohreich Ernő dr.-t, akit a Kuria most ítélte el 12 évre apósának meggyilkolásáért, a szegedi Csillagbörtönbe szállítják.

* **Kedvezmények a Csehszlovák fürdőkben.** Mint hivatalos helyen értesülünk a Csehszlovák államvasutak 50 százalékos kedvezményt nyújtanak a külföldi fürdővendégeknek. Pöstyén fürdő ezenkívül az erdélyi köztisztviselőknek, állami hivatalnokoknak és mindazoknak, akik erre rászorulnak 10—20 százalékos kedvezményt ad a fürdők árától.

— **Tűz ütött ki a Steaua Romana petróleumszondájában.** Ploestből jelentik: Tegnap nagy tűz ütött ki a Steaua Romana szondájában. A tűz éjjel 12 órakor még tartott és Ploestből a 30 kilométernyire levő szonda lángjait jól lehetett látni.

— **Cáfolják a francia jugoszláv szövetség híreit.** Belgrádból jelentik: A párisi sajtó tudvalevőleg hírt adott arról, hogy Nincsics külügyminiszter Párisban francia jugoszláv defenzív katonai egyezményt írt alá. A jugoszláv miniszteriumban kijelentik, hogy Nincsicsnek ily irányú tárgyalásáról nincs tudomásuk, legkevésbé pedig egy megkötött egyezményről.

Az egész világ zsidóságának tulnyomó többsége nagy figyelemmel kíséri zsidó férfiak és nők vállvetett munkáját a zsidó nemzeti otthon felépítésére Palesztinában. A nagy építő mű alkotója és vezetője a Cionista Szervezet, amelynek teljesítményei ezen a területen kétségbevonhatatlanok. A sékel megváltásával minden zsidó ember tudatosan és nyíltan kifejezi azt, hogy kötelességének érzi a zsidó megújodás nagy alkotásába bekapcsolódó személys és anyagi részvételét.

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-hoz is tartozatok, váltásatok meg a sékelt! Lépjétek be annak a nagy tábornak soraiba, amely bekés eszközökkel a zsidó nép jövőjét építi!

— **Újra meghosszabbították a vasúti kedvezményes jegyek érvényességét.** Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszterium rendelkezéssel meghosszabbította a tisztviselők, a hadirok- kantsak, a CFR hivatalnokok és ezek hozzátartozói- nak vasúti kedvezményre jogosító igazolványait, valamint az újságíró szabadjegyeket további intézke- láttamozás szükséges lenne. A liberális kormány legutóbb a kedvezményes utazásra jogosító igazol- ványok érvényességét május 31-ig hosszabbította meg. A fenti rendelet határidő megjelölése nélkül hosszabbította meg az igazolványok érvényességét, minden valószínűség szerint addig, amíg az új par- lament véglegesen nem rendezi a vasúti kedvezm- ényes utazások ügyét.

* **A Cojocna—kolozsi sósfürdőt f. évtől** 10 évre egy új vállalat vette bérbe, két bank finanszírozásával. A vállalat programja ez év- ben az összes renovációk és a jövőben eszköz- lendő innovációk mellett a közönség kényel- mének, nyugalmanak, lakásának és élelmezésé- nek jó és olcsó biztosítása. Tisztesség és rend a Cojocna—Kolozi sósfürdő vezetésében az új éra beköszönt. A hideg fürdő a mai naptól, a melegfürdő június hó 13-án áll a közönség rendelkezésére.

Az erdélyi Pöstyén

Ha néha még vissza is intenek a kora-tavaszi, hűvösre váló nappalok, a nyár lassu előretöréssel, szinte észrevétlenül mégis csak közeledik. A június hava már egy kérdést vetít a napi gondok közé, melyre feleletet keres gazdag, szegény, beteg és egészséges, vagyis mindenki, aki dolgos munkássá- gal, vagy fáradt ernyedéssel töltötte el az esztendő nagy részét. Hová menjünk nyaralni? . . .

Bizonyára mindenki az *Adria* tenger kék-hullá- mos, hűs habjai közé vágyik nyaralni, vagy pihenni a *Tirol* fenyves bércei alatt egy vöröscseres kis falucskában „dírdli“ ruhás német lányok között. Sőt olyanok is vannak — és vannak bizonynal — akik Itália gondolás Velencéjébe vágnak és Nápoly narancsligeteit, vagy Róma patinás vatikánját áhi- tozzák. Talán a nyugati ember számára misztikus Keletet sem tartják megvetőnek, hogy a távoli Ja- pánról és a közeli Pyreneusokról ne is beszéljünk. Csakhogy . . .

Ez a „csakhogy“ igen tisztelt olvasóm engem is arra késztetett, mint olyan sok szenvedő ember- társamat, hogy mentesítem vágyaimat az álmok ködfátyolától és a megvalósítható lehetőségek szűk köréből szorítsam vissza őket.

Egy kisz felfedező utra indultam, mert hiszen tapasztalatból tudjuk, hogy a bölcs természet sze- szélyesnek látszó, de valójában célszerű elrendezési- ben egy-egy paradicsomi pontot tett még elhagyat- tott sivatárak közé is, de ezeket az idillikus he- lyeket fel kell kutatni, mert bár itt vannak előt- tünk, egy ugrásnyira tőlünk, nem látjuk őket, mert szerényen meghúzódnak, szinte észrevétlenül, mint szemérmes kis mimózáknak, tuskák bokrok alján.

A szamosvölgyi kis vicinális nagy nekibuzdu- lással indult el a kolozsvári állomásról megszokott ut- jára. Désig mosolyogva köszöntött be a vicinális ablakán a lankás, apró dombokkal szegélyezett vidék, de Désen túl megváltozott a táj. Méltóságteles ko- mor hegyek alján a pompás tavaszi napsütésben fehéren kigyózott a Szamos.

Egyik ismerősöm tanácsára Bizusán szálltam ki a fáradtan kapaszkodó vicinálisból. Ennek a kis gyógyfürdőnek a legendás híre hozzám is eljutott.

Ez az erdélyi Pöstyén komoly professzorok egybehangzó véleménye szerint csusz, köszvény, reuma és vesebaj ellen a legnagyobb hatású kénforrásokkal rendelkezik. Számtalan olyan betegről tudnak, akik súlyos köszvény, vagy vesebajokból 10—15 fürdő után teljesen kigyógyultak. De ezenkívül kitűnő fekvése nyaralásra is föltöbb alkalmassá teszi ezt a csodálatos gyógyfürdőt.

Bizusa fekete humus szántók között, fenyő és tölgyfákkal borított magas dombok alján hazódik meg közvetlen a vasútállomás mellett. Alig néhány méternyire a fürdőteleptől a Szamos kanyarodik. Jókában lévő országútján Nagyilondáról állandó kocsiközlekedés teszi élénkké a helyet. A telep maga nagy területen fekszik. Villáiban több mint negyven modernül felszerelt szoba áll a közönség rendelkezésére, de ezek legtöbbszörre jóelőre le vannak foglalva. Ez esetben a tízpernyire lévő Nagyilonda va'amelyik szállodájában lehet igen olcsó szobát kapni. A fürdőtelep élete igen kedélyes, állandó tér- és tánczene szórakoztatja a közönséget.

A fenyvesek között jól ápolót sétányok vezetnek a kilitóhoz, ahonnan messzeföldön beláthatók a Szamos medrét övező falvak.

Kétségtelen előnye ennek a szépfekvésti kel- lemes helynek — azonkívül, hogy Déstől alig más- félórnyira fekszik — az, hogy az élet aránytalanul olcsóbb, mint akármelyik eldugott erdélyi kis nya- ralóban. Ennek illusztrálására idejegyezünk, hogy egy szoba ára 60—120 lej, koszt napi ötszöri ét- kezéssel 80—150 lej, elsőosztályu fürdő 40, má- sodosztályu 30 lej. A telepen állandó, ingyen or- vosi felügyelet van, kétféle konyha, még pedig egy keresztény és teljesen külön épületben egy ort. kóser. A kóser konyha megbízhatóságára jel- lemző, hogy tavaly egy a basatercei, mint a bánffy- bunyadi rabbi Birusán töltötte a nyár tekintélyes részét.

Ez a hely a nyaralás problémáját mindenestre lényegesen megkönnyíti és megvan az az előnye, hogy a pihenés mellett a szervezetben lappangó betegségekből is kigyógyul az ember. (—)

Vidéki amatőr fényképezők kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóáruházról Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapít-
tatott 1896.

S. O. S.

Nemzetközi Embervédelmi Kiállítás

Budapest,

1926 május 26—aug. 3-ig.

A drezdai Hygiene-Muzeum „Der Mensch“ világhírű anyagának, a budapesti rendőrség büntetőügyi múzeuma érdekes gyűjteményének részvételével és az egészségügy érdeklődésére tudományának a közönség előtt csak hirtől ismert gyűjteményével. — A kiállítás területén nagyszertű vendéglő, kávéház, szórakozópark, táncpavillon reggeltől késő éjszakáig áll a közönség rendelkezésére.

Félféru utazás

Budapestre, a visszautazásnál bármely határállomásig lehet féljeggyel utazni.

Magyar vizum 50 L.

(1 aranykorona)

Olcsó lakás és ellátás előkelő szállodákban.

A kedvezményre és a kiállítás megtekintésére jogosító igazolványok a kiállítás romániai főmegbízottjánál a **Hivatalos Menetjegyirodában, Oradea — Kolozsváron** kizárólag a Főter 1. szám alatti menetjegyirodában, — és a minden romániai városban levő képviselőknél. — Kiállítási igazolványok **Szabonban** a Hermes Reklám és Hirdetési vállalatnál is kaphatók.

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Pațiu [volt Kötő-utca]. Készíti a legegyszerűbbtől a legdíszesebb **festő munkákat.** Cimfestő, szobafestő, zománcofenyező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenítési és fűregéltetés mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Figyelem!

Kárpitosok és kocsigyártók **kellékeit legolcsóbban Bach Bernát** áruházában szerkeztetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya ..... lei 88
Cérna flor ..... lei 97
Selyem flor ..... lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főter 7 szám.

Tavaszi női és férfi ruhákat

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fióküzlet Str. Barițiu No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

KÖZGAZDASÁG

A magas agrárvámok Csehszlovákiában erősen megdrágították a terményeket

A román exportot csak mérsékelten érinti a vámemelés

(Prága, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még életbe sem léptették az új agrárvámokat, de hatásuk már is súlyosan érezhető a csehszlovákiai gabonakereskedelemben. A tegnapi prágai tőzsde a szűz szoros értelmében a tanácsállás jegyében folyt le. Különösen az importőrök voltak tartózkodók és teljesen tájékozatlanok. Rendszeres tüzet helyett találgatások folytak afelől, vajjon a szilárd agrárvámokat már június 1-én, vagy pedig csak július elsején vezetik be. A legnagyobb vita természetesen akörül folyt, hogy az egyes gabonafajták milyen szorzószámmal vessék be az új vámtarifába. Kínálat alig volt, mert a termelők és általában az eladók az új vámtarifától az áremelkedést várják.

Ez természetesen minden árunál emelkedést, vagy legalább is stagnálást idéz elő. A legerősebb emelkedés a búzánál mutatkozik, amely az előző tőzsdénappal szemben teljes 10 koronával drágult. Különösen a nehezebb fajtájú szlovénbúza örvendett nagy keresletnek, még az emelkedő árak mellett is. Rozsnál szintén nagyobb volt a kereslet, mint a kínálat, itt azonban megakadályozta a nagyobb árkiefejlődést egy nagyarányú német kínálat 136 koronával s határállomás. A belföldi rozs ennek következtében csak 2-3 koronával drágult. Az árpa szilárd volt, főként prima ex-

portárpát keresnek, amelyért frankó Prága 160-170 koronát fizet a kereslet. Ugyanez a hangulat uralkodott a zabnál is, amely szintén emelkedett. A takarmányok, hüvelyesek, szóna és szalma szilárd tendenciát mutattak és egyetlen árunál sem volt észlelhető csökkenés.

A gabonafajták áremelkedésével együtt a malomtermékek ára is emelkedett, különösen a búzaliszt minden fajtája mutatott emelkedő tendenciát.

A déli órákban a tőzsdén elterjedt az a hír, hogy már a pártok megállapodtak a vámjavaslat számbeli tételeiben. Eszerint a búza vámja 30, a rozsvám 38, az árpavám 37, a tengerivám 16, a takarmányok vámja pedig 4 korona lesz.

A búza, rozs és a takarmányliszt váma egységesen 70 korona lesz métermázsánként. Hivatalos helyről ezeket a híreket még nem erősítették meg.

A cseh agrárvámok emelése Romániát is erősen érinti, mert Románia szintén egyike azon államoknak, amelyek tekintélyes mennyiségű gabonát szállítanak Csehszlovákiába. Figyelembe véve azonban a lej erős javulását és a román gabonapiacok bekövetkezett lanygulását, remélhető, hogy az új agrárvámok nem lesznek akadályai az exportnak.

A fentiek alapján kitűnik, hogy a két ország közötti külkereskedelmi forgalom egyre nagyobb méreteket ölt, mert míg egyrészt Olaszország bevétele Romániába állandóan növekszik, Románia exportja Olaszországba szintén nagy arányokban emelkedik. Románia főleg gabonát és gabonatermékeket, fát, petróleumot, gyümölcsöt és különböző vetőmagokat szállított Olaszországba.

A statisztika-hivatal közlése megemlíti még, hogy *Manolescu* államtitkár római tartózkodását arra is fel fogja használni, hogy olasz kormánykörökkel megbeszélje azokat a feltételeket, amelyek alapján a két ország közötti külkereskedelmi viszonyt ki lehet szélesíteni.

✱ **Iparfelügyelők értekezlete.** Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium június 7-én Bukarestbe berendelte az összes iparfelügyelőket tanácskozásra. Ertesülésünk szerint itt az egyes iparfelügyelőknek referálniuk kell kerületük ipari termelési viszonyairól: — a tényleges termelés, a munkástügyek és szállítási viszonyok esetleges orvosolni valók bajairól. Ezenkívül valószínűleg tanácskozni fognak arról is, hogy a részvénytársaságok alakulására, tökefelemelésére vonatkozó eddigi rendszabályokat, a működési engedélyeket fentartásuk e, vagy milyen intézkedéseket léptessenek életbe az alakuló vállalatok ellenőrzésére.

✱ **Megalakul a cukorka- és csokoládégyárosok szindikátusa.** Az erdélyi és bánági cukorkagyárosok már több ízben tanácskoztak egységes érdekképviselő létesítéséről. A szervezési munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy Kolozsvárt május 30-án délelőtt 11 órakor a nagyiparosok szövetségének tanácstermében alakuló gyűlést tartanak, amelyen életre keltik az „Erdélyi és bánági cukorka- és csokoládégyárosok szindikátusát”.

✱ **A magyar Nemzeti Bank pengőre felülbélyegezett koronabankjegyeket hoz forgalomba.** Budapestről jelentik: Hogy a közönség a pengőben való számítás megszokja, a magyar Nemzeti Bank főtanácsa elhatározta, hogy azokon az új koronabankjegyeken, amelyeket ezután hozna forgalomba, rá lesz nyomtatva, hogy azok hány pengővel egyenlő értékűek.

✱ **A határállomások pénzbehozatala.** devizaellenőrzés hivatalos döntését az összes határállomásra hozza, beutas sem vihat ki gyóbb értékű valutát más formában, ha rendelkezik. Lejé eg A devizaellenőrzés hivatalának, hogy levélre vezessék rá öszszegeket hoztak visszautazásnál ne kaptak, ha a behozások jönek.

A lej Zárthelyi 12 85. Budapesti gában 13-85.

Kolozsvár. B 210 es jegyzéssel ezett, ma is állt a devizapiac. B szabb árfolyamok piacon nagyjában érvényben. Az ár Bős 84 60—35 280—290, Páris 43-25, Newyork 24 1218 Milánó 9 20—

Zürich. Zárta 207 60, Newyork 5 1657-00, Milánó pest 72 30, Belgrád 207 50, Varsó 42-5

Bukarest. 59 60, London 12 9 40, Zürich 48 Brüsszel — — —

Bukarest. Val márka 58-00, leva sterling 1200, fra 47-00, olasz lira 4-85, dollár 249. schilling 35-00, mag 7-35, belga frank

Haggibbor — V döntésre a városi sp közötti nagy igazol jelenleg harmadik h nehéz küzdelmet ke felállításban szerepl legutóbbi mérkőzés gal tételhezjutk fe kerül ki. A bajnok tólaz rekordközönsé vezet. A mérkőzés órakor a KAC—U lezajlani, ahol teki máját, még meglep pályán is két bajn órakor az Acade CFR—Vasas mérk

— Eltávozott Haggibbor jóképek költözött.

Zsoldo Az ország készítő te felolosság iskolai m ségire

Budapest, VII.,

Üzlet

minden elfogad torok, vitr nyek stb. I persa- és Rosenberg Cluj, Str.

A határátlépésnél ellenőrzik az utasok pénzbehozatalát. Bukarestből jelentik: A devizellenőrző hivatal a mai nappal rendeletet küldött arról az összes vámhivatalokhoz, amelyben tulajdonképpen horra, hogy egyetlen külföldre menő utas sem vihet ki az országból ötezer lejnél nagyobb értékű valutát, sem csekkben, sem pedig más formában, ha arra külön autorizációval nem rendelkezik. Lejé általában nem szabad kivinni. A devizellenőrző hivatal egyben elrendeli a vámhivataloknak, hogy az országba bejövő utasok utazásukra vezessék rá, hogy a határátlépésnél milyen összegeket hoztak magukkal az országba, hogy a visszautazásánál ne kelljen külön engedélyt felmutatniok, ha a behozott összegeket magukkal akarják vinni.

TŐZSDE

Május 29-én

A lej Zürichben 205.50 - 207.50, Párisban 12.85, Budapesten 239, Bécsben 285.50, Prágában 13.85.

Kolossvár. Bár a lej Zürichben a tegnapi 210-es jegyzéssel szemben két fel pontot visszacsúszott, ma is általános üzletlenség dominált a devizapiacra. Bukarestben valamivel magasabb árfolyamok alakultak ki, de az erdélyi piacon nagyjában a tegnapi árak maradtak érvényben. Az árfolyamok a következők:

Bécs 84.60 - 85.00, Prága 7.25 - 7.35, Budapest 230 - 290, Páris 8.00 - 8.10, Zürich 47.80 - 48.25, Newyork 245.00 - 248.00, London 1210 - 1218, Milánó 9.20 - 9.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.90, Amsterdam 207.60, Newyork 516.62, London 2513.00, Páris 1657.00, Milánó 1935.00, Prága 1530.00, Budapest 72.30, Belgrád 911.50, Bukarest 205.50 - 207.50, Varsó 42.50, Bécs 72.95.

Bukarest. Devizák: Páris 8.16, Berlin 59.60, London 1212, Newyork 250.00, Milánó 9.40, Zürich 48.50, Bécs 85.40, Prága 7.42, Brüsszel - - Budapest - -.

Bukarest. Valuták: Napoleon 900, német márka 56.00, leva 1.70, török lira 125 font sterling 1200, francia frank 8.00, svájci frank 47.00, olasz lira 9.70, drachma 2.90, dinár 4.65, dollár 249, lengyel forint - -, osztrák schilling 35.00, magyar korona 85.00, cseh korona 7.35, belga frank - -, holland forint - -.

SPORT

Haggibor-Victoria. Ma délután került eldöntésre a városi sporttelepen a Haggibor-Victoria közötti nagy izgalommal várt bajnoki mérkőzés. A jelenleg harmadik helyezésem álló zsidó csapatnak nehéz küzdelmet kell vívnia a Victoria komplett felállításában szereplő tizeneggyével, de a Haggibor legutóbbi mérkőzésein mutatott formája alapján, joggal tételezhetjük fel, hogy a derbyből győztesként kerül ki. A bajnoki mérkőzést, amelyet előreláthatólag rekordközönség fog élvezni, Patrán Sándor vezeti. A mérkőzést 6 órakor kezdik és előtte 4 órakor a KAC-Universitatea bajnoki mérkőzés fog lezajlani, ahol tekintve a két csapat jelenlegi formáját, még meglepetések is történhetnek. A CFR pályán is két bajnoki mérkőzés lesz. Délután négy órakor az Academia-Husos, 6 órakor pedig a CFR-Vasas mérkőzések kerülnek eldöntésre.

- **Eltávozott játékos.** Baumwäsg Manó, a Haggibor jóképességű csatárjátékosa Medgyesre költözött.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **örötségi**re vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Üzletáthelyezés miatt

Minden elfogadható árban eladó: antik bútorok, **vitrinok, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg I. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

Olesó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátalakítás miatt, minden elfogadható árban elárusítjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAJII GONDA magazin de gheto, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

Felhívás.

Fichtmann Leó tgmuresi kereskedő tulajdonostól a Piata Mărăsesti 4 sz. alatti levő fűszer, festék és gyarmatáru üzletét átvettem. Felhívom nevezett valamennyi hitelezőjét, hogy követeléseiket nekem 8 nap alatt jelentésük be, mert a később bejelentett követeléseket nem fogom figyelembe venni.

Tg.-mures, 1926. május 28.

Lang Jakab, (Piata Mărăsesti 4)

Precziós

fogaskerékek

készítése **autókhöz** és egyéb gépekhez garancia és **olesó ár** mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Hölgyek és masamódok!

Mindenki előtt elismert, legolcsóbb bevásárlási forrás Romániában

K. Szabó Rózsika kalapgyára

ahol a legmodernebb és izléses szalmakalapok készülnek. Eredeti hési modellekből újabb szállítás érkezett. Szalmaformázások 24 óra alatt végeztetnek. További szíves pártfogásukat kéri tisztelettel

K. SZABÓ RÓZSIKA

Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14. Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu-utca 6. sz.

A nagyrabecsült hölgyközönség szíves figyelmébe ajánljuk a most újonnan megnyitott

'APHRODITE' kézimunka és fehérneműsalont

Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Kérjük, hogy azt telkeresni szíveskedjék, ahol a leggyönyörűbb kézimunkák készítését vállaljuk.

Női, férfeli fehérneműek mérték után!

Hölgy elm! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap tüzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett ilesó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.

Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

Üvegsziszolás!

Bator- és fali tákrók 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barot. Fian-tákró 2 mm. vastag, eredeti táblákban és hívságv. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg rézbe foglalás művészi kivitelben. Tákró és tákróüveg-raktár. - Hűjított üveg.

'VENUS' üvegsziszolda és tükörgyár, Friedrich & Co. körkereseti társaság, Sibiu. Schneidergasse No 4

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Eggenberger

építési vállalat, Brasov,

Welsz Mihály u. No 15.

Telefon 7-37.

Gyárkérmény építés, gőzkazán befelezés, gépek alapozása, mindenféle betonmunkák kivitele, kementék, gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstémésztők építése. Magas építés.

Zongoratulajdonosok ne felejtsek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.) Telefon 4-19.

PENSIO

Szovátán. Gyönyörű fenyves közepén, modernül felszerelve, kurszalonnal, izléses konyhával.

Előjegyzéseket elfogadnak **Stark Testvérek - Szovátán.**

